

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2025:12

Diakonatets uppgifter

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:119 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och definiera diakonatets identitet.

Utskottet noterar att uppdraget som diakon och hur diakonatets identitet ska förstås finns beskrivet i bland annat kyrkohandboken och kyrkoordningen. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:119.

Motionens förslag

Motion 2025:119 av Axel W Karlsson, Diakonatets uppgifter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och definiera diakonatets identitet.

Bakgrund

Kyrkomötet antog 2023 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II. Gudstjänstordningarna i kyrkohandboken ger uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära och i ordningen för diakonvigning finns ett slags bestämning av uppdraget som diakon. Följande inledningsord till löftena läses av biskopen vid varje diakonvigning.

En diakon ska uppsöka, möta och stödja den som är i kroppslig och själslig nöd, utöva själavård, undervisa, vara en förebedjare och leda människor att gestalta evangeliet i församling och samhälle.

I allt ska diakonen leva som Kristi tjänare, och vara ett tecken på Guds barmhärtighet. Diakonen ska stå på de förtrycktas sida och försvara människors rätt, frigöra människans kraft för omsorgen om sin nästa, så att Guds kärlek blir synlig i världen.

Kyrkomötet beslutade på förslag från utskottet om följande lydelse i de övergripande anvisningarna i kyrkohandboken, så att dessa nämner att det karitativa diakonatet kan ges liturgiska uppgifter (G 2023:1 s. 3 punkt 4, KM prot § 80, KHB II s. 8).

[...] Denna mångfald av röster kan också gestaltas i gudstjänsten genom att det karitativa diakonatet ges liturgiska uppgifter, till exempel genom att en diakon kan leda förbön och sändning.

I kyrkoordningen framhålls att diakonens uppdrag har en karitativ inriktning. I kyrkoordningens sjunde avdelning finns dessa inledningsord om diakonens uppdrag.

Diakonen är genom sin gärning ett barmhärtighetens tecken i både församlingen och samhället.

Diakonen har ett ansvar att göra kärlekens gärningar, särskilt mot utsatta människor. Uppgifterna varierar beroende på de lokala sociala behoven och församlingarnas strukturer och diakonala prioriteringar.

Uppdraget har en karitativ inriktning som också kan komma till uttryck exempelvis i undervisning. Varhelst det finns mänsklig nöd är det diakonens kallelse att ingripa och inspirera andra att ta ansvar.

I biskopsbrevet *Kallad till diakon och präst* (2014) beskrivs sambandet mellan gudstjänst och diakoni, och diakonens uppgift i detta, på följande sätt (s. 38).

Gudstjänst och diakoni hör samman. Diakonens uppgift är att göra människors utsatthet tydlig i församlingens gudstjänstfirande och att i utsattheten visa mot Ordet och sakramenten.

Till diakonens uppgifter hör alltså att föra in den diakonala dimensionen i gudstjänstlivet. Även om särskilda liturgiska uppgifter inte är avdelade för diakonen, är det nödvändigt att diakonen i likhet med övriga i församlingen är förankrad i gudstjänsten. Diakonen kan delta på olika sätt i gudstjänsten och ska medverka till att livsvillkor och sociala utmaningar kommer till uttryck och att gudstjänsten blir en sändning till tjänst i vardagen. Diakonin i vardagen kan ses som liturgin efter liturgin. Därför bör den också gestaltas i gudstjänsten och få sin sändning där.

I *Ett biskopsbrev om diakoni* (2015) utvecklar biskoparna beskrivningen av diakonens uppdrag (s. 49).

Den särskilda profilen för diakonens uppdrag definieras i vår kyrka som karitativ. I uppdraget ligger ”att peka på Guds rikes verklighet mitt i samhället och kämpa för rättvisa, delaktighet och värdighet för alla”. När kyrkomötet fastställde 2000 års kyrkoordning konstaterades att ”det finns en mycket stark uppslutning kring ett karitativt präglat diakonat”. En signal om vad detta innebär får man genom de utbildningskrav som ställs på en diakon där en särskild inriktning mot vård, omsorg och socialt arbete kan urskiljas.

Biskopsbrevet talar om ett karitativt präglat diakonat och hänvisar till de utbildningskrav som ställs på den som vill bli diakon. Sedan 2013 krävs fackutbildning eller yrkesutbildning vid högskola eller universitet med särskilt krav på studier inom något av områdena socialt arbete, vård, psykologi, medicin eller folkhälsa.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:119.

I bland annat kyrkohandboken, kyrkoordningen och i biskopsbrev finns beskrivningar av uppdraget som diakon och av hur diakonatets identitet ska förstås i Svenska kyrkan. Ett centralt begrepp i detta är *det karitativa diakonatet*. När det gäller diakonen i liturgin noterar utskottet att så sent som för två år sedan, när kyrkomötet antog den andra delen av kyrkohandboken, uttrycktes bland annat att det karitativa diakonatet kan ges liturgiska uppgifter. Det finns en mångfald av uttryck för diakonatet i församlingarnas liv idag, och den utveckling som utskottet uppfattar pågår bör inte föranleda någon utredning eller ytterligare definition av diakonatets identitet. Utskottet anser därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2025

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Daniel Larson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Daniel Larson, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Emma Hedlundh, Niklas Grahns, Mattias Rosenquist, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Britt Björneke, Jonatan Hanson, Bo Herou och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Markus Svensson, Helen Coughlin-Ribb, Johannes Fransson, Johan Lindman, Sten Janson, Stefan Linderås, Benny Ahremark Persson, Stig-Göran Fransson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

Biskop Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.